

9. Međunarodni simpozijum računovođa i revizora Crne Gore

Nacionalna konferencija
"Jačanje korporativnog
upravljanja u Crnoj Gori: izvještavanje
o održivosti i povećanje značaja
uloge revizorskih odbora"

23. - 25. maj 2024. godine,
Azul Resort, Ulcinj, Crna Gora

9. Međunarodni simpozijum računovođa i revizora Crne Gore

23-25. maj 2024. godine, Azul Resort, Ulcinj, Crna Gora

RIJEČ UNAPRIJED

Deveti međunarodni simpozijum računovođa i revizora realizuje se u vrijeme geopolitičkih tenzija izazvanih ratom u Ukrajini, globalnih klimatskih izazova, političke nesigurnosti i tehnološkog napretka koji donosi vještačku inteligenciju koja će imati veliki uticaj na uobičajene obrasce života i rada. Štoviše, izazovi prilagođavanja novim uslovima već ostvaruju uticaj na sve djelove političkog, društvenog i ekonomskog života, uključujući računovodstvenu i revizorsku profesiju.

U novim, složenim i veoma dinamičnim uslovima poslovanja, računovodstvena / revizorska profesija mora biti prilagodljiva i sposobna da odgovori na različite potrebe, prije svega one u vidu očuvanja javnog interesa, zajedno s održivošću same profesije i klijenata. **Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore (ISRCG)** već duži niz godina uspješno saraduje sa svojim nacionalnim, regionalnim i međunarodnim partnerima, uključujući Međunarodnu federaciju računovođa (IFAC), Evropsku federaciju računovođa (*Accountancy Europe*), Grupaciju Svjetske banke, regionalna udruženja profesionalnih računovođa, Ekonomski fakultet u Podgorici i mnoge druge. Njihovo iskustvo i znanje od velikog su značaja za Institut u pogledu podrške i pomoći. Isto tako, ISRCG je zahvalan za podršku crnogorskih zakonodavnih institucija i regulatora s kojima ostvaruje dugoročnu saradnju i partnerski odnos.

Zahvaljujući neekonomskim faktorima, ekonomski šokovi koji se dešavaju u posljednje dvije godine zahtijevaju kompetentnu i energičnu reakciju u Crnoj Gori, kao i okolnim ekonomijama i na širem prostoru. Crnogorska ekonomija suočava se s rastom cijena, rastućom nezaposlenosti i uvećanim javnim dugom uz istovremeni pad kreditnog rejtinga i smanjenu likvidnost ekonomije. Računovodstvena i revizorska struka u Crnoj Gori ima ključnu ulogu u održavanju kvaliteta finansijskog izvještavanja. Početkom ovog vijeka, struka je uspješno odgovorila na tadašnje finansijske skandale, otkrivajući brojne pukotine u regulatornom okviru. suočavajući se s dubljim, još težim, a samim tim i ozbiljnijim problemima, struka danas mora pružiti kvalitetne odgovore na prijeteće ekonomske fluktuacije.

Primjena novih međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja predstavlja poseban izazov za računovodstvenu struku. Želja Crne Gore da se pridruži EU što je prije moguće podrazumijeva i iziskuje prenošenje propisa EU u oblasti računovodstva i revizije u nacionalno zakonodavstvo. Iako je postignut značajan napredak u tom dijelu, propisi i standardi nijesu dovoljni sami po sebi. Uspostavljanje vladavine prava, jačanje nacionalnog udruženja i unapređenje računovodstvene prakse jednako je važno koliko i dobro zakonodavstvo.

Poštovanje etičkih principa i kodeksa predstavlja imperativ u postupcima svih aktera u okviru računovodstvene profesije. Na kraju krajeva, u pitanju je ključni faktor razvoja profesije i neizbježna faza u postizanju društveno djelotvornih ishoda u javnom interesu.

Veliko nam je zadovoljstvo realizovati ovogodišnji simpozijum u saradnji s Centrom za reformu finansijskog izvještavanja (CFRR) Svjetske banke. Drugi dan simpozijuma organizovaće se u formi nacionalne konferencije koja će obuhvatiti dvije ključne oblasti u vidu izvještavanja o održivosti i uloge revizorskih odbora, a realizovaće se u saradnji s CFRR-om, uključujući Institut i njegove lokalne i međunarodne partnere.

NACIONALNA KONFERENCIJA

Jačanje korporativnog upravljanja u Crnoj Gori: izvještavanje o održivosti i povećanje značaja uloge revizorskih odbora

24. maj 2024. godine, Azul Resort, Ulcinj, Crna Gora

RIJEČ UNAPRIJED

Program računovodstvene reforme „Put u Evropu“ i institucionalnog jačanja za mala i srednja preduzeća ([REPARIS for SMEs](#)) u Crnoj Gori ima za cilj da podrži: (i) dalje poboljšanje pristupa MSP na Zapadnom Balkanu profesionalnim računovodstvenim uslugama i uslugama finansijskog upravljanja i (ii) usklađivanje okvira korporativnog finansijskog izvještavanja na Zapadnom Balkanu s relevantnim direktivama i regulativama Evropske unije (EU). Korisnici programa su Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Crna Gora, Sjeverna Makedonija i Srbija.

Program REPARIS za MSP nadovezuje se na napredak ostvaren u okviru prethodno realizovanog programa EU-REPARIS (2015-2019). Za njegovu realizaciju zadužen je **Centar za reformu finansijskog izvještavanja (CFRR)** Svjetske banke sa sjedištem u Beču u Austriji, koji djeluje u bliskoj saradnji s nacionalnim kancelarijama Svjetske banke u zemljama korisnicama. Programske aktivnosti uključuju obuku, događaje s aktivnostima učenja i tehničku pomoć koja se pruža javnim službenicima, regulatorima, računovođama, revizorima, profesionalnim računovodstvenim organizacijama, organizacijama za podršku poslovanju i privrednim komorama. Glavne komponente programa su:

- (A) Podrška razvoju i implementaciji održivih programa obrazovanja i obuke.
- (B) Podrška transponovanju i usklađivanju nacionalnih zakonskih okvira i praksi u finansijskom izvještavanju i reviziji sa zahtjevima EU.
- (C) Podsticanje regionalnog pristupa implementaciji realizovanih reformi sistema računovodstva i revizije.
- (D) Procjena oblasti računovodstvenih savjetodavnih usluga i računovodstvenih i revizorskih izvještaja o poštovanju standarda i kodeksa (A&A ROSCs).

Konferencija ima za cilj da omogući podizanje svijesti o okviru korporativnog izvještavanja o održivosti i diskusiju o tome kako ojačati korporativno upravljanje, uz poseban akcenat na državnim preduzećima (preduzećima u državnom vlasništvu). Tokom konferencije, naglasiće se uloga revizorskih odbora u finansijskom izvještavanju i izvještavanju o održivosti. Događaj ima za cilj da podstakne diskusiju i razmjenu dobrih praksi u odnosu na ove teme okupljanjem različitih grupa relevantnih aktera – članova odbora, uključujući članove revizorskih odbora,

revizore, sertifikovane računovođe, akademsku zajednicu i predstavnike državnih regulatora i nadležnih organa u oblastima računovodstva, revizije, javnog nadzora, bankarstva i osiguranja.

Na konferenciji će se isto tako raspravljati o izazovima i potencijalnim odgovorima u vezi sa: (i) novim odredbama Direktive EU o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD),¹ uključujući nove Evropske standarde izvještavanja o održivosti (ESRS);² (ii) usvajanju zahtjeva EU za izvještavanje o održivosti u okviru lokalnog zakonodavstva; i (iii) sve većom ulogom revizorskih odbora u jačanju povjerenja u zakonsku reviziju i finansijske i nefinansijske informacije, naročito u državnim preduzećima.

Proširujući djelokrug pitanja izvještavanja o održivosti, Direktiva EU o korporativnom izvještavanju o održivosti zahtijeva od svih velikih i kotiranih kompanija iz EU (uz mogućnost izuzeća za mala i srednja preduzeća koja se kotiraju na berzi do 2028. godine) da uvedu obavezne standarde izvještavanja o održivosti. Subjekti će morati da izvještavaju u skladu s novim ESRS-om koji je izradila Evropska savjetodavna grupa za finansijsko izveštavanje (EFRAG) i usvojila Evropska komisija 31. jula 2023. godine. Neophodno je eksterno uvjerenje o dostavljenim informacijama o održivosti. S obzirom na značajnu regulatornu promjenu koju je pokrenula Direktiva CSRD, važno je da struka i kompanije počnu da se pripremaju za nju što je prije moguće. Konferencija će, u tom smislu, podići svijest o ciljevima i zahtjevima Direktive CSRD i standarda ESRS, uz razmatranja aktivnosti koje su u tom kontekstu potrebne u Crnoj Gori.

Stavljanje fokusa na revizorske odbore odlikava njihovu unaprijeđenu ulogu u jačanju povjerenja u zakonsku reviziju i finansijske informacije. Revizorski odbor je sve više ključni faktor u okviru korporativnog upravljanja, uključujući i finansijsko izvještavanje i izvještavanje o održivosti. S obzirom na njihovu značajnu ulogu u privredi Crne Gore, u diskusijama će učestvovati i predstavnici državnih preduzeća. U Crnoj Gori postoji 51 državno preduzeće i oko 100 opštinskih preduzeća u vlasništvu lokalnih samouprava. Državna preduzeća u Crnoj Gori imaju iste obaveze finansijskog izvještavanja kao i druga preduzeća i podliježu minimalnim zahtjevima za objavljivanje shodno svojoj veličini.

Radni jezik konferencije je engleski, uz obezbijeđen simultani prevod na crnogorski.

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022L2464>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023R2772>

16:00 Registracija članova

Uvodne riječi

17:30

Vinko Nikić | Predsjednik Upravnog odbora, ISRCG

Omer Bajraktari | Predsjednik Opštine Ulcinj

Asmaa Resmouki | Predsjednica, Međunarodna Federacija računovođa

Crnogorska ekonomija ka „novoj realnosti“ – izazovi i perspektive

Svijet se već godinama suočava sa političkim, bezbjednosnim i ekonomskim izazovima, a naša budućnost u velikoj mjeri zavisi od toga kako rješavamo ova pitanja. U Crnoj Gori privreda funkcioniše uz rast cijena, nezaposlenosti, javnog duga i smanjenje likvidnosti. Ekonomski šokovi uzrokovani neekonomskim faktorima zahtijevaju brzu i kompetentnu reakciju kako u Crnoj Gori, tako i u regionalnim ekonomijama. Računovodstvena profesija u Crnoj Gori je posebno fokusirana na pružanje kvalitetnih odgovora na ove izazove, posebno u pogledu finansijskog izvještavanja.

18:00

Ovi izazovi predstavljaju „novu realnost“ crnogorske ekonomije, kao i pozadinu za razgovore o širem ekonomskom ambijentu i potencijalnim perspektivama za budući razvoj. Sami ekonomski šokovi, uzrokovani neekonomskim faktorima, takođe, naglašavaju potrebu rješavanja nadolazećih izazova i prilagođavanja promjenjivom ekonomskom okruženju, što je u skladu sa temom analiza izazova i perspektiva u crnogorskoj ekonomiji. Pored toga, fokus računovodstvene profesije u pogledu pružanja kvalitetnih odgovora na ove izazove naglašava važnost diskusije o potencijalnim strategijama i rješenjima, o čemu će biti više riječi tokom samog panela.

Panelisti:

Milan Dabović | Senator Državne revizorske Institucije

Ratko Nikolić | Izvršni direktor “Bi Consulting”

Silvije Orsag | Ekonomski fakultet Zagreb

Zoran Škobić | Savez računovođa i revizora Srbije

Moderator:

Anđelko Lojpur | Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore

19:10

Iskustvo Malte sa promjenama u regulativi za sprečavanje pranja novca - Ključne poruke za Crnu Goru

Malcolm A. Mallia | LEXCO, Founder & CEO

19:30

Koktel

20:00

Kraj koktela

21:30

Zabavni program sa muzikom uživo – Amel Ćurić sa bendom

08:30 Registracija i kafa dobrodošlice

Uvodna riječ

09:00

Vinko Nikić | Institut Sertifikovanih Računovođa Crne Gore

Novica Vuković | Ministar finansija Crne Gore

Christopher Sheldon | Country Manager za Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru, Svjetska banka

Novi evropski zahtjevi za izvještavanje o održivosti

Održivost, a posebno klimatske promjene, su ključna pitanja savremenog vremena. Opšti cilj je da se preorijentišu tokovi kapitala ka održivim investicijama, kako bi se postigao održiv i inkluzivan rast, upravljanje finansijskim rizicima koji proizilaze iz klimatskih promjena, iscrpljivanja resursa, degradacije životne sredine i društvenih pitanja, kako bi se podstakli transparentnost i dugoročnost u finansijskoj i ekonomskoj aktivnosti. Direktiva o izvještavanju o korporativnoj održivosti zahtijeva od svih velikih kompanija i svih kompanija koje se kotiraju na berzama u EU da objelodane svoju poslovnu strategiju o održivosti i sve ciljeve održivosti koje su postavili i napredak koji ostvaruju, u skladu sa njima. Presentacija će dati opšti pregled sadržaja usvojenog evropskog standarda za izvještavanje o održivosti, postojeće smjernice za implementaciju i izložiti ključne odredbe Direktive o izvještavanju o korporativnoj održivosti.

09:30

Predstavnici Međunarodne Federacije računovođa (IFAC) i Evropske federacije računovođa (Accountancy Europe - AE) će raspravljati o tome kako profesija, uz podršku profesionalnih računovodstvenih organizacija (PAO), može da se pripremi i izgradi kapacitet da odgovori na nove odgovornosti i zahtjeve u oblasti održivosti izvještavanje, posebno za pružanje usluga malim i srednjim preduzećima.

Abigail Levrau | Tehnički ekspert, Evropska savjetodavna grupa za finansijsko izvještavanje (EFRAG)

Hilde Blomme | Zamjenik direktora, Accountancy Europe

David Madon | Direktor za održivost, politiku i regulatorne poslove, Međunarodna Federacija računovođa *[snimljena video prezentacija]*

Moderator:

Andrei Busuioc | Ekspert za finansijski menadžment, Svjetska banka

11:00 Pauza za kafu

Izveštavanje o korporativnoj održivosti — potencijalni uticaj i izazovi za Crnu Goru

Međunarodni investitori sa globalnim investicionim portfolijima sve više traže visokokvalitetno, transparentno i uporedivo izveštavanje kompanija o klimatskim i drugim bitnim pitanjima vezanim za održivost životne sredine, društva i upravljanja. Panel će raspravljati o potencijalnom uticaju i povezanim izazovima za crnogorska preduzeća, uključujući velika državna preduzeća, kao i o narednim koracima u kontekstu novih evropskih zahtjeva.

11:30 Panelisti:

Minas Trubljanin | Predsjednik Savjeta za reviziju, Generalni direktor, Direkcija za centralnu harmonizaciju i razvoj unutrašnjih kontrola, Ministarstvo finansija Crne Gore

Nenad Vučinić | Ovlašćeni revizor, Ernst&Young, Crna Gora

Gordana Blagojević | Finansijski direktor, Telekom Crna Gora

Ana Lalević Filipović | Profesor, Ekonomski fakultet, Univerzitet Crne Gore

Moderator:

Vinko Nikić | Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore

12:30 Ručak

Kritična uloga revizorskih odbora u transparentnosti i odgovornosti

Revizorski odbor je važna karika u “lancu” zainteresovanih strana koja obezbjeđuje pravilno izveštavanje i srodnu sigurnost koju pružaju revizori. Angažmani revizorskih odbora moraju biti proporcionalni zadatku i mogu se razlikovati u zavisnosti od veličine, složenosti i profila rizika subjekta. Pomenuti panel će opisati ulogu i odgovornosti revizorskog odbora u vezi sa korporativnim finansijskim izveštavanjem i izveštavanjem o održivosti i pružiće uvid u suočavanje sa izazovima implementacije efektivnog revizorskog odbora, u skladu sa odredbama pravne regulative EU i dobre međunarodne prakse. Panel će, takođe, ponuditi primjer dobre prakse zasnovan na aktivnostima revizorskih odbora u Rumuniji, naglašavajući relevantna pitanja za državna preduzeća.

13:45

Sorana Baciu | Konsultant, Svjetska banka

Moderator:

Svetlana Platon | Konsultant za finansijski menadžment, Svjetska banka

Unaprjeđenje efikasnosti Revizorskih odbora u Crnoj Gori s obzirom na aktuelno stanje i dobru međunarodnu praksu

Učesnici panel diskusije će raspravljati o ulozi revizorskih odbora i predložiti oblasti sa najvećim potencijalom za članove revizorskih odbora da poboljšaju svoju efikasnost u promovisanju kvalitetnog i transparentnog korporativnog i održivog izvještavanja i revizije u Crnoj Gori.

Panelisti:

14:45

Minas Trubljanin | Predsjednik Savjeta za reviziju, Generalni direktor, Direkcija za centralnu harmonizaciju i razvoj unutrašnjih kontrola, Ministarstvo finansija Crne Gore

Aleksandra Radojević | Ovlašćeni revizor, revizorsko društvo "Audit Standard"

Mihailo Vukosavljević | Ovlašćeni revizor, ISRCG

Branislav Radulović | Senator Državne revizorske institucije

Moderator:

Iwona Warzecha | Ekspert finansijskog menadžmenta, Svjetska banka

Zaključne riječi

15:45

Andrei Busuioc | Ekspert za finansijski menadžment, Svjetska banka

16:00 Kraj radnog dana

16:00 Koktel

18:00 Kraj koktela

21:30

Zabavni program sa muzikom uživo – Mila Nikić sa bendom (u organizaciji Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore)

10:00 Registracija članova

10:30 Očekivanja od revizorskih odbora u kontekstu novih Globalnih standarda interne revizije

Boris Tušek | Ekonomski fakultet, Zagreb, Hrvatska

Primjena novih poreskih zakona u Crnoj Gori i posljedice na računovodstvenu praksu

Ovaj panel je osmišljen da istraži ključne aspekte nedavnih promjena u poreskim zakonima Crne Gore i kako ove promjene utiču na računovodstvene procedure i praksu. Cilj ovog panela je da pruži dublji uvid u nove poreske zakone u Crnoj Gori i da diskutuje o praktičnim implikacijama ovih zakona na računovodstvene procese u privrednim subjektima. Kroz razmjenu mišljenja i iskustava, želimo da istaknemo ključne izazove i mogućnosti sa kojima se suočavaju računovodstveni stručnjaci i privredni subjekti u primjeni novih zakona.

Ključni aspekti diskusije su: Pregled novih poreskih zakona u Crnoj Gori: ključne promjene i njihov uticaj na poslovno okruženje; Implikacije na računovodstvene procedure: Kako su novi poreski zakoni promijenili način na vođenje finansijskih evidencija i sastavljanje finansijskih izveštaja? Izazovi i mogućnosti za privredne subjekte: Kako se privredni subjekti prilagođavaju novim zahtjevima i kako to utiče na njihovo poslovanje? Uloga računovodstvenih profesionalaca: Kako računovodstveni profesionalci mogu da podrže poslovne subjekte da se pridržavaju novih poreskih zakona i optimizuju svoje računovodstvene prakse?

11:00

Diskusija treba da pruži vrijedne uvide i praktične smjernice za sve zainteresovane strane u poslovnom svijetu na koje će uticati očekivane promjene u poreskim zakonima Crne Gore. Cilj je istražiti najbolje prakse za prilagođavanje novim zakonima i optimizaciju računovodstvenih procesa u ovom novom regulatornom okruženju.

Panelisti:

Sava Laketić | Vršilac dužnosti Direktora, Poreska uprava Crne Gore

Biljana Peranović | Direktorica Direktorata za poreski i carinski sistem, MInistarstvo finansija Crne Gore

Kristina Bukilić | Direktorica sektora finansija i računovodstva, ERSTE Banka / Savjet stranih investitora Crne Gore

Anita Radulović | Član Upravnog odbora, ISRCG

Vesna Radunović | Član Upravnog odbora, ISRCG

Moderator:

Anastasija Boljević | Generalni sekretar, ISRCG

12:00

XBLR – Bar-kod za poslovno izvještavanje u XXI vijeku

Vladan Martić | Univerzitet “Mediteran”, Podgorica

12:30

“Zelene” poslovne finansije

Silvije Orsag | Ekonomski fakultet, Zagreb, Hrvatska

13:00

Završne riječi

TBC | ISRCG

13:30

Kraj Simpozijuma

